

1913-yil aprel oyidan chiqa boshlagan

Fidoyilik –
Vatanga xizmat demak!2023-yil 14-fevral, seshanba,
18 (23.739)-son

MEBEL ISHLAB CHIQARUVCHILAR QO'LLAB-QUVVATLANADI

Davlatimiz rahbari tomonidan 2023-yil 10-fevralda "Mebel mahsulotlari ishlab chiqarish va eksport qilishni rag'batlantirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi qaror qabul qilindi.

Mazkur qaror bilan 2023-yil 1-fevraldan 2024-yil 1-yanvarga qadar:

tayyor mebel mahsulotlari eksport qiluvchi tadbirkorlik sub'ektlariga xorijidagi ofis, savdo va ombor binolalarini ijara olish xarajatining bir qismini Eksportni rag'batlantirish agentligi tomonidan qoplab berishda mazkur noturarjoyolar maydoniga qo'yilgan me'yor ko'rsatkichi 100 kvadrat metrдан 250 kvadrat metrga oshirildi;

yillik tushumida tayyor mebel mahsulotlari eksportidan tushum ulushi kamida 30 foizni tashkil qiladigan mahalliy korxonalar tomonidan injener-teknolog, lak va bo'yoq sepish ustasi, dizayner kabi xorijiy mutaxassislar jalb qilinganda, ular ish haqining 25 foizi, biroq mehnatga haq to'lashning eng kam miqdori ning 9 barobaridan ko'p bo'limagan qismi

Eksportni rag'batlantirish agentligi mablag'larini hisobidan qoplab beriladi. Bunda, xorijiy mutaxassislarini jalb qilish xarajatlari eksport hajmi har chorakda 1 million dollardan ortgan korxonalariga chorak yakuni bilan kelgusi oning 10-sasigacha taqdim etilgan hujjatlar asosida to'lanadi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 21-iyundagi "Respublika hududlarida mebelsozlik sanoatini rivojlantirishga qaratilgan chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-5155-son qaroriga 2-lovada nazarda tutilgan xomashyo, ehtiyyot qismlari, furnitura va aksessuarlari O'zbekiston Respublikasi hududiga olib kirishda bojxona bojining nol stavkalar qo'llanilishi 2024-yil 1-yanvarga qadar uzaytirildi.

PALATA VAKOLATI KENGAYDI, TADBIRKORga IMTIYOZLAR KO'PAYDI

Bu biznesga qanchalik ijobjiy ta'sir ko'rsatadi?

Davlatimiz rahbarining tadbirkorlar bilan ochiq muloqotidan so'ng aholini ishbilarmonlikka jalb qilishni yanada jadallashtirish, tadbirkorlik tashabbusini amalga oshirishda qulay huquqiy, iqtisodiy va ijtimoiy shart-sharoit yaratish uchun zarur choralar ko'rilmoxda. Respublikamiz tadbirkorlarining xalqaro ishbilarmonlik hamjamiyatiga integratsiyalashuvini kengaytirish uchun sharoit yaratish orqali ularni rivojlantirish harakatlari olib borilmoqda.

Prezidentimizning 2023-yil 23-yanvardagi "Savdo-sanoat palatasini faoliyatini yanada takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi qaror ham aholini tadbirkorlikka jalb qilishni yanada jadallashtirish, tadbirkorlik tashabbusini amalga oshirish uchun qulay huquqiy, iqtisodiy va ijtimoiy shart-sharoitlarni ta'minlashga qaratilgan.

Qarorga ko'ra, 2023-yil 1-fevraldan mikro, kichik va o'rta tadbirkorlik sub'ektlari, ya'n yillik aylanmasi 1 milliard so'imgacha bo'lgan mikro biznes, 10 milliard so'imgacha bo'lgan kichik biznes va 100 milliard so'imgacha bo'lgan o'rta biznes sub'ektlari palata a'zoligiga, a'zolik va kirish badallaridan ozod qilingan holda tekin qabul qilinadi. Ularga Savdo-sanoat palatasiga a'zolik bilan bog'liq qonunda nazarda tutilgan palata xizmatlardan to'laonli foydalanan huquqiga egalik belgiligidan.

Bu tadbirkorlarga 2023-yildan mikro biznes uchun aylanmadan olinadigan soliglarning amaldagi 4 foizdan 25 foizga cha bo'lgan stavkalari o'rniiga yagona 4 foizli soliq stavkasi joriy etilgan. Bunda ols

www.zarnews.uz [@zarnews_uz](https://www.facebook.com/zarnews.uz) https://twitter.com/zarnews_uz

Prezident qaroriga ko'ra

Joriy yilning 5-10-fevral kunlari respublikamizning barcha hududlarida "Men donorman" xayriya aksiyasi o'tkazildi.

Mazkur aksiyada viloyatimizdan 200 nafardan ortiq faxriy donorlar, yoshlar, muassasa va tashkilotlar xodimlari hamda ko'ngillilar faol ishtirok etdi. Ular orasida ko'p yillardan buyon donorlik qilib kelayotgan Ismatillo Muxtorov ham bor.

- 20 yildan buyon donorlik qilaman, - deydi faxriy donor Ismatillo Muxtorov. - Odamlar turli baxtsiz hodisalar natijasida jarohat olib, qon yo'qotishi va qon quyishga muhajo bo'lishi mumkin. Shuningdek, gematologik, onkologik kasalliklar bilan kurashadigan insonlar uchun ham qon, uning tarkibiy qismi, undan tayyorlanadigan preparatlar juda muhim. Doimiy ravishda qon va uning komponentlarini topshirish hujayralarning tabiiy yangilanishiga va organizm yosharishiga olib keladi. Yurak, qon-tomir tizimi kasalliklari, ateroskleroz, ovqat hazm qilish, modda almashinvi faoliyati buzilishining oldini olishda foydali. Buni o'z misolimda ko'rib kelyapman.

KUN FIDOYISI

Sharifa – OSIYO CHEMPTIONI!

Qozog'istonning Ostona shahrida yengil atletika bo'yicha yopiq inshootlardagi 10-qit'a championati yakunlandi.

30 dan ortiq mamlakatdan 500 nafarga yaqin yengil atletikachi ishtirok etgan championatda O'zbekiston temra jamoasi a'zolari 2 ta oltin, 1 tadan kumush va bronza medallariga sazovor bo'ldi.

Musobaqada yurtimiz sharafini himoya qilgan samarcandlik 16 yoshli sportchi Sharifa Davronova uch hatlab sakrash dasturida 13.98 metr natija ko'rsatib, oltin medalni qo'liga kiritdi.

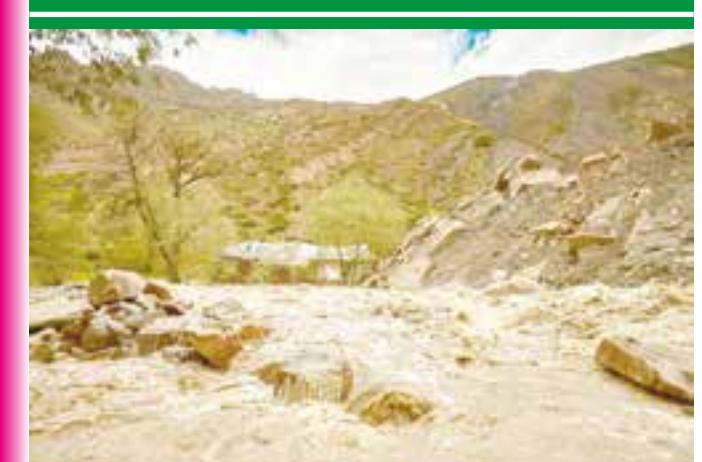

INDALLOSINI AYTGANDA...

**Ikromjon
ASLIY,
shoir:**

- Maktabda kitob yo jurnal kam, bo'lsa ham, uni o'qiy-digan yoshlar oz. Mushtday bolamizning, kechagina tug'ilgan va tili chiqqan nabiramizning ham "Samsung"dek murakkab apparatlaridan bizdan ko'ra chapdastlik bilan foydalansidan g'ururlanib, davralarda gapirib yuramiz. Afsuski, bolaga uyali telefon ham jismonan, ham ma'nan, o'zimizga esa, iqtisodiy zara keltirayotganidan qayg'urmaymiz. Go'yoki, hammasi shunday bo'lishi kerakdek.

OB- HAZO

tadbirkorlikni rivojlantirish, respublikaning ijtimoiy-iqtisodiy salohiyatini oshirishda o'zining munosib hissasini qo'shayotgan biznes vakillari va boshqa shaxslarni mukofotlarga tavsivi qilish;

mahalliy davlat hokimiyyati va boshqa hududiy davlat organlariga hudduda tadbirkorlikni rivojlantirish, ishbilarmonlik va investitsiya muhitini yanada yaxshilash, tadbirkorlik sub'ektlarining huquqlari va qonuniy manfaatlarni himoya qilish yuzasidan ko'rib chiqilishi majburiy bo'lgan taqdimnomalar kiritish;

xalq deputatlari viloyat, tuman (shahar) Kengashlari va hokimlar bilan huddudagi ishbilarmonlik muhitining holati, tadbirkorlik sohasida qabul qilingan qonunchilik hujjalaringning irosi natijadorligi bo'yicha tanqidiy muhokamalar o'tkazib borish;

Savdo-sanoat palatasiga to'langan a'zolik badallari, jismoniy va yuridik shaxsllarning xayriya mablag'larini hamda mahalliy budgetlar mablag'larini hisobidan barcha hududlarda, jumladan, viloyatimizdan Kattaqo'rg'on tumanidan "Tadbirkorlar xiyobon" barpo etilishi belgilangan. Unda tadbirkorlar, bank vakillari, investorlarning biznes loyihalarini muhokama qilish hamda "B2B" tadbirlari va "kovorking" faoliyati uchun qulay shart-sharoitlar yaratiladi. Wi-Fi zonalari tashkil qilinadi va faol tadbirkorlarning erishgan natijalari nomoyish etish maqsadida yil davomida ko'rgazmalar o'tkazib boriladi.

Mazkur qaror barcha yo'nalishdagidagi tadbirkorlik sub'ektlari ish faoliyati rivojlani shiga xizmat qiladi.

Egamberdi RO'ZIYEV,
Savdo-sanoat palatasini viloyat hududiy boshqarmasi boshlig'ining o'rinosi.
Samarqand gidrometeorologiya boshqarmasi.

Bugun havo o'zgaruvchan bo'lib, ayrim joylarda **yomg'ir yog'adi**. Tog'li hududlarda **yomg'ir qorga aylanadi**. Ba'zi joylarga **tuman tushadi**. Harorat **kechasi 0-5 daraja**, **kunduzi 4-9 darajagacha iliq** bo'ladi.

15-17-fevral kunlari biroz **yomg'ir yog'adi**. **Kechasi 0-5 daraja**, **kunduzi 6-13 darajagacha iliq** kuzatiladi.

***

OGOHLANTIRAMIZ: 14-16-fevralda shamol tezligi 15-20 metr soniyagacha kuchayadi.

Kutilayotgan kuchli yog'ingarchilik sabab Urgut, Samarqand, Bulung'ur, Nurobod, Qo'shrabot, Kattaqo'rg'on, Payariq, Jomboy va Ishtixon tumanlarining tog'oldi va tog'li hududlarida **sel-toshqin hodisalari** yuzaga kelishi mumkin.

Yaqinda Prezidentimizning "Ichki ishlar organlarini xalqchil professional tuzilmaga aylantirish va aholi bilan yanada yaqin hamkorlikda ishlashga yo'naltirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi qarori qabul qilinganidan ko'pchilik xabardor. Biroq hamma ham undagi o'zgarishlar haqida tushunchaga ega emas.

Aslida davlat rahbari imzolagan hujat bilan ichki ishlar idoralari faoliyatiga oid katta islohotlarning huquqiy assosi yaratildi.

Xususan, ichki ishlar organlari xodimlarining kasbiy madaniyati va xizmat intizomi kodeksi tasdiqlandi. Ichki ishlar organlariga xizmatga biringchi marta qabul qilingan xodimlar dastlabki sinov muddati davrida kodeks qoida va talabalarini buzgan holatlarda ularga biriktirilgan murabbibilar, aybdorlik darajasidann kelib chiqib, egallab turgan lavozimidan ozod etishgacha bo'lgan intizomiy jazoga tortildi.

Intizomiy jazo tariqasida lavozimidan ozod etilayotgan xodimlarni boshqa sohaviy tuzilmalarga o'tkazish amaliyotiqa chek qo'yildi. Bunday hollarda endi o'z yo'nalishi bo'yicha quyi bo'linmalarga yo'naltirish yoki malakasi-

Qaror bilan yangi hujjatlar tasdiqlandi

O'zgarishlar nimalardan iborat?

ga baho bergan holda xizmatga loyiqliagini aniqlashi maqsadida attestatsiyadan o'tkazish tartibi y'liga qo'yildi.

Yangi joriy qilinayotgan shu tartibning o'zi hujjatning mohiyatini, sohada faoliyatni yangicha ko'rinishga keltirishdagi ahamiyatini

ko'rsatib turibdi.

Bundan tashqari, Prezident qarori bilan O'zbekiston Respublikasi IIV Ma'naviy-ma'rifiy ishlar va kadrlar bilan ta'minlash departamenti to'g'risida nizom tasdiqlandi.

Ko'rinib turganidek, tizimda ma'naviy-ma'rifiy ishlar kadrlar bilan ta'minlashdan ko'ra, ahamiyatliroq, yugoroq darajada bo'lishi kerak. Shunga ko'ra, ikki oy muddatda xizmatning o'ziga xos xususiyatlarini inobatga olgan holda, ichki ishlar organlari xodimlarida muloqot psixologiyasi va muomala madaniyati hamda nastordan vaziyatlarda ruhiy barqarorlikni saqlash bo'yicha zarur ko'nikmalarni shakllantirish yuzasidan kompleks chora-tadbirlarini belgilanishi qayd etildi.

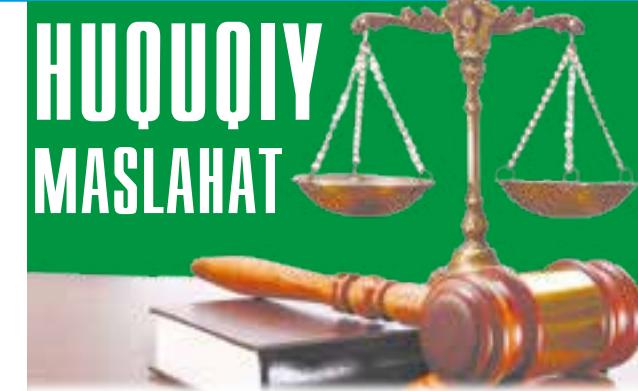
Qaror bilan shuningdek, ichki ishlar organlarida kadrlar salohiyatini oshirish bo'yicha kompleks chora-tadbirlarning yo'l xaritasi ham tasdiqlandi. Bu borada amalga oshirilishi

rejalashtirilgan ishlar avalo, tizimga bo'lgan qiziqishni yanada oshirish, bu orqali, xalqning soha xodimlariga bo'lgan ishchonchini yuksatishiga xizmat qilishi shubhasiz. Negaki, yangi tartibga ko'ra, tanlovlardan ikki bosqichga, ya'ni saralash va o'rganish bosqichiga ajratildi. Endi "E-nomzod" yopiq axborot tizimini yaratish orqali xizmatga qabul qilish jarayonlari to'liq raqamlashtiriladi.

Darvoqe, joriy yil 1-sentabrdan boshlab huquqzurliklar profilaktikasi, yo'l-patrul va patrul-post xizmati bo'linmlari xodimlarini "Fugarolar bilan ishsh moduli" bo'yicha uzlusiz o'qitish amaliyoti yo'lga qo'yildi. Xodimlarning samarali xizmat olib borishdagagi shaxsiy mas'uliyatini oshirishga qaratilgan bu amaliyot ichki ishlar organlariga xizmatga biringchi marta qabul qilingan kodimlar uch oylik boshlang'ich kasbiy tayyorligi kurslaridan tubdan farq qiladi.

Chunki bunda xodimlar lochki ishlar vazirligi malaka oshirish institutida davomiyligi 144 soatdan kam bo'lmagan dastur asosida o'qitiladi. Har uch yilda bir marta bo'ladigan o'qish yakunida maxsus sinovdan o'tkazilib, sinovlarni muvaffaqiyati topshirganlarga kelgusida ushbu sohada xizmat qilish huquqini ta'minlaydigan sertifikat beriladi.

Shodiyor JUMANOV,
viloyat IIB JXX JTSB PPX
komandirining o'rinnbosari.

TARBIYACHINING O'RNI DA
ISHLAYOTGAN XODIMGA QO'SHIMCHA
OYLIK TO'LADIMI?

- Bog'chada tarbiyachi bo'lib birga ishlay-digan hamkasbin kasallik varqaasi ochitir, davolanishga chiqdi. Uning o'rni da ishlab turgan xodimga oylik to'ladi.

D.SARIMSOQOVA,
Samarqand shahri.

- Vazirlar Mahkamasining 2012-yil 18-novabrda 297-ton qarorining 25-bandiga asosan budget tashkilotlarda bir necha kasb va lavozimda ishlaganligi, xizmat ko'rsatish zonasini kengaytirganlik, ishlar hajmini ko'paytinganlik uchun qo'shimcha haq to'lash mijdori bir necha kasb va lavozimda ishlanyotgan lavozim bo'yicha maoshning (tarif stavkasining) 50 foizidan ortiq bo'lishi mumkin emas.

Bunday holatda budget tashkilotlarning mehnatga haq to'lash fondida nazarida tutilgan mablag'lar doirasida to'laniadi. Ushbu holatda ustama va boshqa to'lovlar to'anmaydi.

HOMILADORLIGIM SABAB MENI
ISHDAN BO'SHATISHDI

- Davlat tashkilotida ishlayman. Homiladorligim bois ta'tilga chiqdim. Ammo tashkilot rahbari meni ishdan bo'shatish haqida buyruq chiqardi. Bu qonunchilikka zid emasmi?

L.ABBOSOVA,
Urgut tumani.

- Rahbarining ushbu xattu-harakat qonunchilikka zid bo'lib, u bu qarori bilan amalda Mehnat kodeksining 237-moddasasi talabalarini buzgan hisoblanadi. Chunki homilador ayollar va uch yoshga to'limagan bolasi bor ayollar bilan tuzilgan mehnat shartnomasini ish beruvchining tashabusi bilan bekor qilish mumkin emas. Faqtiniga korxona-ning butunlay tugatilish hollari bundan mustasno. Bunday hollarda mehnat shartnomasi ularni albatta ishga joylashtirish sharti bilan bekor qilinadi. Mazkur ayollarni ishga joylashtirish mahalliy mehnat organi ularni ishga joylashtirish davrida qonunchilikda belgilangan tegishli ijtimoiy to'lovlar bilan ta'minlagan holda amalga oshiradi.

TUG'ISH TA'TILI PULLARI TO'LAB
BERILMADI...

- Tug'ish ta'tiliga chiqqanimga bir necha oy bo'ldi. Ammo ishxonam hanuzgacha tug'ish ta'tili pullarini to'lamadi. Bu masalada qayerga murojaat qilsam bo'ladimi?

F.KAMOLOVA,
Past Darg'om tumani.

- Qonunchilikka asosan, ayollarga tuqqunguna qadar yetmish kalender kun va tuqqungan keyin elik olti kalender kun (tug'ish qiyin kechgan yoki ikki va undan ortiq bola tug'ilgan hollarda — yetmish kalender kun) muddati bilan homiladorlik va tug'ish ta'tillari berilib, davlat ijtimoiy sug'urtasi bo'yicha naqaqa to'lanadi. Homiladorlik va tug'ish ta'tili jamangan holda hisoblab chiqilib, tug'ishga qadar amalda bunday ta'tilning necha kundan foydalilaniganidan qat'i nazar, ayolga to'liq beriladi.

Homiladorlik va tug'ish ta'tili tugaganidan keyin ayolning xohishiga ko'ra, unga bolasi 2 yoshga to'lgunga qadar beriladigan bolani parvarishlash uchun ta'til vaqtiga, basharti jamaoa shartnomasida, korxonaning boshqa lokal hujatida yoxud mehnat shartnomasida o'zgacha hol nazarda tutilmagan bo'lsa, keyingi haq to'lananigan yillik ta'til oshuqunini beradigan ish stajiga qo'shilmaid. Lekin bolani parvarishlash ta'tillarida bo'lgan bo'lsa, u holda pensiya tayinlash uchun ish stajini hisoblashda unga jami 27 yil ish stajini hisoblanadi (30 yil - 9 yil) + 6 yil = 27 yil. Mazkur masalada siz hududigazdi adliya bo'limiga murojaat qilishingiz mumkin.

BOLA ASRAB OLGAN AYOLGA HAM
TUG'ISH TA'TILI BERILADIMI?

- Oila qurqanimiga ko'p yillarda bo'lganiga qaramay, farzandli bo'imadik. Turmush o'rtog'im bilan kelishib, bola asrab olsanmiz. O'zim davlat tashkilotida ishlayman. Bir tanishim "Senga ham homiladorlik va tug'ish ta'tili hamda bola parvarishi uchun ta'tillar beriladi", dedi. Shu rostmi?

G.FARMONOVA,
Jomboy tumani.

- Yangi tug'ilgan bolalarni bevosita tug'ruxonadan farzandlikka olgan yoki bolalarga vasiy qilib belgilangan shaxslarga bola farzandlikka olingan yoki vasiylik belgilangan kundan boshlab, bola tug'ilgan kundan e'tiboran 56 kalendar kun, agarda 2 yoki undan ortiq bola asrab olingan bo'lsa, yoxud vasiylik belgilangan bo'lsa, 70 kalendar kun o'tunganga bo'lgan davrda ta'til beriladi. Mazkur tartib amalda Mehnat kodeksining 235-moddasasi belgilangan.

Bundan tashqari, onaning xohishiga qarab, bola 3 yoshga to'lgungacha bola parvarishlash ta'til uchun va qo'shimcha ta'til berilishi mumkin. Shuningdek, ushbu to'ifadagi ta'llarini berishda mazkur ta'tili olish istagida bo'lgan xodimga hududiy ambulator poliklinika tomonidan mehnatga layogatsizlik varaqasi berilishi asos bo'lib hisoblanadi.

Sarvinoz HAYDAROVA,
viloyat adliya boshqarmasi huquqiy targ'ibot va ma'rifat bo'limi xodimi.

Ta'limg krediti: KELAJAK EGALARIGA BERILGAN IMKONIYAT

Tijorat banklari kredit siyosatida yoshlarni moddiy qo'llab-quvvatlash, ularning yetuk, bilimli va barksom bo'lishlari uchun kreditlar orqali har tomonlama ko'maklashish ustuvor vazifa sanaladi. Buni keyingi yillarda banklar tomonidan talaba-yoshlar uchun ajratilayotgan ta'limg kreditlari miqdori yildan-yilga o'sib borayotgani ham tasdiqlab turibdi.

Ta'limg tizimidagi keng ko'lamli islohotlar samarasi o'laroq tijorat banklari tomonidan talaba yoshlarni qo'llab-quvvatlash maqsadida respublikadagi barcha olyi, o'ta maxsus va professional ta'limg tashkilotlari (respublikamizdagi xorijiy, davlat, nodavlat, olyi, o'ta maxsus va professional ta'limg tashkilotlari, ularning filiallari), shu jumladan, qo'shma ta'limg dasturlari bo'yicha bakalavriat, magistraturaning kunduzgi, sirtqi va kechki ta'limg shaklida to'lov-kontrakt asosida o'qishga qabul qilingan yoki taviysi etilgan, o'qishini ko'chirgan hamda ikkinchi mutaxassislik bo'yicha o'qiyotgan barcha talabalariga ta'limg kreditlari ajratib kelimoqda. Bunda, kredit oluvchining doimiy daromad manbaiga ega bo'lgan oila a'zolari (ota-onasi, aka-uka, opa-singlisi, eri yoki xotini) yoki boshqa uchinchki shaxslar ta'limg krediti shartnomasida birgalikda kredit oluvchi sifatida qatnashishlari mumkin.

Ta'limg kreditining asosiy qarzi talabaning rasmiy o'qish muddati tugagandan so'ng yettingchi oydan boshlab 7 yil davomida qaytariladi. Foizlarni hisoblash va to'lash ta'limg tashkilotiga mablag'lar o'tkazilgan sanadan boshlab, asosiy qarzi qaytarish esa kredit oluvchi tomonidan ta'limg tashkilotida ta'limg ushbu turi bo'yicha o'qishning rasmiy belgilangan muddati tugallangandan so'ng yettingchi oydan boshlab amalga oshiriladi.

2022-yil 18-iyulda Prezidentimizning "Oliy, o'ta maxsus va professional ta'limg tashkilotlari xotin-qizlarning ta'limg olishlari" qarori qabul qilindi. Ushbu qaror ijsorisini ta'minlash maqsadida Vazirlar Mahkamasining 18 avgustdag'i qaroriga asosan, to'lov kontraktida o'qiyotgan xotin-qizlarga ta'limg kreditlari ajratilmoqda.

Bunda, ta'limg krediti bo'yicha foiz stavkalarini so'ndirish Moliya vazirligi huzuridagi Ta'limg kreditini moliyalashtirish jamg'armasi mablag'lar hisobidan, ularni tijorat banklari to'lash orqali amalga oshiriladi. Ya'ni, kredit bo'yicha hisoblangan foizlarni jamg'arma to'lab berishi natijasida ta'limg krediti olnan xotin-qizlarga Beruniy nomli davlat stipendiyasi uchun foiz to'lovlarini to'lamaydi.

2022-2023-o'quv yili uchun respublika oliy ta'limg muassasalari bakalavriat bosqichining 566 nafr talabasi O'zbekiston Respublikasi Prezidenti va nomdor davlat stipendiyalari sohibi bo'ldi. Ular orasida Samarqanddagi oliy ta'limg muassasalari talabalari ham bor.

Ularning ayrimlari bilan tanishing:

Mirzo Ulug'bek nomidagi Samarqand davlat arxitektura-qurilish universiteti qurilishni boshqarish fakulteti 4-bosqich talabasi Diyora Sherzodova Prezident davlat stipendiyasiga munosib ko'rildi.

Shuningdek, universitetning arxitektura fakulteti 4-bosqich talabasi Shahiyor Rahimov, Ruxshona Aminova, muhandislik kommunikatsiyalari qurilishi fakulteti 3-bosqich talabasi Azizbek Mahmudovlar Beruniy davlat stipendiyasi sohibi bo'ldi.

Universitetning qurilishni boshqarish fakulteti 4-bosqich talabasi Adash Shodmonova Islom Karimov nomli davlat stipendiyasini qo'liga kirtdi.

***

TDIU Samarqand filiali iqtisodiyot fakulteti raqamli iqtisodiyot yo'naliishi 3-bosqich talabalarini Gulshan Bozrova Islom Karimov nomli davlat stipendiyasiga, Nilufar Qarshiboyeva Navoiy nomli davlat stipendiyasiga munosib ko'rildi.

***

TDIU Samarqand filiali agrobiologiya fakulteti 3-bosqich talabasi Bobosher Amonov Islom Karimov nomli davlat stipendiyasi stipendianti bo'ldi.

STIPENDIANTLAR

2022-2023-o'quv yili uchun respublika oliy ta'limg muassasalari bakalavriat bosqichining 566 nafr talabasi O'zbekiston Respublikasi Prezidenti va nomdor davlat stipendiyalari sohibi bo'ldi. Ular orasida Samarqanddagi oliy ta'limg muassasalari talabalari ham bor.

munosib deb topildi.

***

Samarqand davlat veterinariya meditsinasini, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti veterinariya farmatsiyevi bo'limi talabasi Umidjon Fayzullayev Prezidenti stipendiyasi sohibi bo'ldi.

Universitetning veterinariya meditsinasini bo'limi talabasi Mansur Shomurodov Islom Karimov nomli davlat stipendiyasiga, veterinariya-sanitariya ekspertizasi bo'limi talabasi Mohigul Xushnazarova va o'simlikshunoslik (yaylov cho'l o'simlikshunosligi) bo'limi talabasi Feruzabon Mustofoqulova Beruniy nomli davlat stipendiyasiga munosib ko'rildi.

***

TDIU Samarqand filiali agrobiologiya fakulteti 3-bosqich talabasi Bobosher Amonov Islom Karimov nomli davlat stipendiyasi stipendianti bo'ldi.

***

Xalq tabobati usulida davolanganida tomoq og'rig'iда, me'da faoliyatlari boshlisi, ko'ngil aynishi, yurak xastaliklari haqida foydalani. Xususan, xizmati qilgani yoki qilishi qilgani, qon bosimini va yurak faoliyatini shakllantirishga xizmat qiladi.

Keyingi paytda xalq tabobati tijoratga aylandi. Ilgari sumbul kavrangi Omonqo'ton tog'larida ko'p o'sardi. Lekin odamlar uni sosa boshladi. Natijada bu o'simlik hujdud tog'laridan butkul yo'qolib ketdi. Shu bilan birga, halvo'y beh, ya'ni yetmak o'simligi ham hozir Omonqo'ton tog'larida yo'q. Ushbu o'simlik ildizidan aholi nisholda tayyorlashda foydalani. Yetmak ko'plab kasalliklarga ham shifo bo'luvchi xususiyatiga ega.

Iroda BEKMURODOVA.

- Samarqand shahridagi ko'p qavatlari uylardagi liftlarning 40 tasi yangilanadi.

- Alisher Navoiy shohko'chasi 1991-yilgacha qurilgan 5 ta ko'p qavatlari uy sinov tariqasida bazalt bilan qoplanadi.

- RK-1 isitish qozonxonasi ishga tushgach, shu hududda joylashgan xonadonlardagi barcha ikki konturli pechlaridan voz kechiladi.

Ushbu ma'lumotlar Samarqand shahar uy-joy va kommunal xizmat ko'rsatish bo'limi boshlig'i To'qin Gulmurodov ishtirokida o'tkazilgan matbuot anjumanida ochiqildi.

Hozirda Samarqand shahrida 1138 ta ko'p qavatlari uylida 52254 ta xonodon

JORIY YILDA KO'P QAVATLI UYLARDA NIMALAR O'ZGARADI?

bo'lib, ularning 906 tasi 1991-yilgacha qurilib, foydalanishga topshirilgan.

- Prezidentimizning 2022-yil 4-avgustdagagi "Ko'p kvartirali uylarni boshqarish tizimini yanada takomillashtirish

ta ko'p qavatlari uya xizmat ko'rsatuvchi 9 ta boshqaruv servis kompaniyasi tashkil etildi, - deydi To'qin Gulmurodov. - Jumladan, "Nur sharq tess" BSK 53 ta, "Bio-tex Servis" BSK 547 ta, "Samar-

monidan ko'p qavatlari uy-joylarning 17895 ming kvadrat metr tom qismi, 19 ta kirish yo'lagi, 11 ta yerto'l muhandislik tarmoqlari ta'mirlandi. 7,6 milliard so'm mablag' sarflab, 27 ta yangi lift o'rnatildi. Joriy yilda 11,5 milliard so'mlik loylha asosida So'g'diyona, Sartepa massivilashtiridi ko'p qavatlari uylarga yangi 40 ta lift o'rnatiladi.

Ko'p qavatlari uylarning isitish tizimlarini yaxshilash maqsadida "RK-1" markaziy qozonxonasini rekonstruksiya va modernizatsiya qilish loyihasi amalga oshirilmoqda. 2020-2021-yillarda mazkur qozonxonada yangi 3 ta avtomatik tizimli qozonlar o'rnatilib, 15 kilometrdan ziyod issiqlik tarmoqlari yangilangach, hududagi 93 ta ko'p xonadoni uy-joy hamda 8 ta ijtimoiy soha ob'yektiiga issiq suv va issiqlik energiyasi berilishi ko'zda tutilgan. Bugungacha 14,1 kilometr issiqlik tarmoqlarining yerostidan o'tvutchi qismi yotqizilib, yerto'lalarga 75 ta individual issiqlik punktlari o'rnatildi. Joriy yil oxirida ishga tushiriladigan ushbu qozonxonadagi 3 ta qozonqa yordamchi uskunalar va 4 ta sunasolarini o'rnatish ishlari olib borilmoga.

Matbuot anjumanida jurnalarning savollariga batafsil javob berildi.

Dilmurod TO'XTAYEV,
Husan ELTOYEV olgan suratlar.

va boshqaruvchi tashkilotlarni moliyaviy sog'lomlashtirish borasidagi qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida gi qaroriga asosan, ko'p qavatlari uy-joy mulkdorlariga yanada sifatli hamda tezkor xizmat ko'rsatish maqsadida 117 xususiy uy-joy mulkdorlari shirkatlari o'rnda 1072

qand oltin asr" BSK 161 ta uyga xizmat ko'rsatmoqda. Ularda kecha-kunduz navbatchi dispetcherlik xizmati tashkil etilgan. Boshqaruv servis kompaniyalar tomonidan 350 dan ziyod ish o'rnlari yaratildi.

2022-yilda mazkur kompaniyalar to-

Afg'onistonda xalqaro terrorizm va ekstrezmiga qarshi harbiy harakatlar tugatilib, harbiy qismalarning ushbu mamlakatdan olib chiqilganligining 34 yilligi hamda O'zbekiston "Veteran" jangchi-faxriy va nogironlar birlashmasi tashkil etilganligining 30 yilligi munosabati bilan mini futbol bo'yicha birlashma raisi kubogi bellashuvlarining mintaqaviy bosqichi bo'lib o'tdi.

FAXRIY JANGCHILAR

Samarqandda jam bo'ldi

Samarqand shahridagi o'yin turlari va engil atletika bo'yicha ixtisoslashtirilgan sport maktabida tashkil etilgan musobaqa Samarcand, Surxondaryo, Qashqadaryo va Jizzax viloyatlarining 60-70 yoshdagisi sobiq faxriy jangchilar bellashadi.

Murasasiz kechgan bahslarda Jizzax viloyati jamoasi birinchi o'rinni egalib, musobaqaning final yo'llanmasini qo'lg'a kiritdi. Viloyatimiz vakillari ikkinchi, qashqadaryoliklar esa uchinchi o'rinn bilan kifoyalandi.

Salom HAKIMOV.

Shamning narxi oshibdi

Odatdagidek, qishlog'imizda yana elektr yo'q. Bugun ham sham yorug'ida imtihonga tayyorlanadi-ganga o'xshayman. Do'konlarda shamning narxi oshganiga anchha bo'idi. Nachora, qimmat bo'lsa ham sotib olamiz. Uyga qaytishda yo'l-yo'lakay chorrahadagi do'kon ga kirdim, do'kondor sham tamom bo'iganini aytdi. Ikkinchisi do'konda ham tugagan ekan. Uchinchisi do'kon da ham shu javobni eshitib, o'ylanib turganimida sotuvchi "sham zarur bo'lsa, izlashtirib, topib berishim mumkin, faqat bir-ikki so'm qimmat bo'ladi-da", dedi.

- Yaxshi bo'lardi, bir yordam qiling, - dedim xursan bo'lib.

Sotuvchi ichkari xonadan 2 dona sham olib chiqli ni menga uzatayotib "20 ming so'm bo'ladi", dedi. Ajablani, "Illi kun ilgari 2 tasini 10 mingga xarid qilgan edim-ku", deydi e'tiroz bildirdi.

Do'konchi "Ko'ryapsizku, elektr tez-tez o'chayti, sham narxiyam oshyapti, singlim", dedi...

Nahotki, bir hafta-o'n kun ichida shamning narxi uch baravar oshib ketgan bo'lsa? Ilgari ham "svet" o'chardi, lekin sham bu darajada qimmat

bo'lmagan edi?!

Har yili qishda shu ahvol bo'lishini bilaman, biroq bu safar hammasidan o'tib tushdi. Tabiiy gaz va elektr energiyasi yo'q. Elektr tarmoqlari idorasiga qo'ng'iroq qilsangiz, falon qishloqda elektr simlari uzilgan yoki avariya bo'ldi, hech bo'limasa yog'ingarchilik bo'lgani uchun o'chirildi, degan javobni olasiz.

O'yanib qolasan, elektr tarmoqlari idorasidagi nima uchun yil bo'yni podstansiyalar va tarmoqlarni to'liq texnik ko'rakidan o'tkazmaydi?

Bundan 5-6 yil oldin odamlar elektr tez-tez o'chishiga ko'nikib qolib, kam quvvati lampochka, akkumulyator, dvijok kabi muqobil "svet" beruvchi uskunlar xarid qilib, o'zlariga sharoit yaratib olishgandi. Endi texnologiyalar tobora jadallahish borayotgan bir zamonda elektrsiz yashash qiyin bo'lib boryapti.

Matbuotda, ijtimoiy tarmoqlarda mas'ullarning muammolar o'rnigilib, hal qilinmoqda, bartaraf etayapmiz, simsi almashtirayipmiz, degan gaplarini eshitib, qorong'i uylarda o'tribimiz. Dars qilishga, imtihonlarga tayyorgarlik ko'rishga imkoniyat yo'q. O'qituvchilarimizga esa bahonalar o'tmaydi.

Qimmatbaho shamni avaylab ushlab uyg'a kelar ekanman, shu fikrlar hayolimdan o'tdi. Sessiya davomida imtihonlarga tayyorgarlik ko'rishim uchun bu shamlardan yana qancha yozamiz ekan?

Marjona HOTAMOVA.

Payariq tumanida xususiy amaliyot bilan shug'ullanuvchi notarius Jo'rayev Kamoliddin Muhiddinovich notarial idorasida marhum Zokirov Axmatga (2000-yil 27-iyunda vafot etgan) tegishli mol-mulk uchun meroz ishi ochilmogda. Shu munosabat bilan merosxo'rlarning Jo'rayev Kamoliddin Muhiddinovich notarial idorasiga murojaat etishlarini so'raymiz.

Manzil: Samarqand shahri Panjob ko'chasi, 4-uy.

***

Samarqand shahrida xususiy amaliyot bilan shug'ullanuvchi notarius Jo'rayev Kamoliddin Muhiddinovich notarial idorasida marhum Zokirov Axmatga (2000-yil 27-iyunda vafot etgan) tegishli mol-mulk uchun meroz ishi ochilmogda. Shu munosabat bilan merosxo'rlarning Jo'rayev Kamoliddin Muhiddinovich notarial idorasiga murojaat etishlarini so'raymiz.

Manzil: Samarqand shahri O'zbekiston ko'chasi, 35-uy.

***

Payariq tumanida xususiy amaliyot bilan shug'ullanuvchi notarius Toshtemirov Alisher Po'latovich notarial idorasida marhum Mardiyeva Shoirha Merjanbayevnaga (2022-yil 1-iyulda vafot etgan) tegishli mol-mulk uchun meroz ishi ochilmogda. Shu munosabat bilan merosxo'rlarning Toshtemirov Alisher Po'latovich notarial idorasiga murojaat etishlarini so'raymiz.

Manzil: Payariq tumani Chelak shaharchasi, Obod ko'chasi, 35-uy, 3-xona.

***

Samarcand shahrida xususiy amaliyot bilan shug'ullanuvchi notarius Jo'rayev Kamoliddin Muhiddinovich notarial idorasida marhum Xabibov Gani Xoshimovichga (2002-yil 28-avgustda vafot etgan) tegishli mol-mulk uchun meroz ishi ochilmogda. Shu munosabat bilan merosxo'rlarning Fazliddin Normamatovichga (2022-yil 15-iyulda

ta ko'p qavatlari uylarda nimalar o'zgaradi?

↓ 14-fevral – Zahiriddin Muhammad Bobur tug‘ilgan kun

“BOBURNOMA” ning yangi miniatyuralari

Alisher Navoiy nomidagi O‘zbekiston Milliy kutubxonasi katta ilmiy xodimi Ilmiraxon Zaynuddinova yirik mutafakkir, shoir va davlat arbobi Zahiriddin Muhammad Bobur ijodiga doir qimmatli bir ma‘lumotni bizga yetkazdi. Ijtimoiy tarmoqlardan birining Britaniya kutubxonasi saytida “Boburnoma”ga oid katta tarixiy va ilmiy qimmatga ega bo‘lgan bir qo‘lyozmaning elektron nusxasi yuklangan. Uning bosh sahifasida asar haqida ingliz tilida yozilgan ma‘lumot keltirilgan. Ma‘lumotning aynan tarjimasida asar 1526-1530-yillarda podshohlik qilgan Buyuk Mo‘g‘ullar sulolasini hukmdori Bobur memuari ekanligi qayd etiladi. Shundan so‘ng ushbu qo‘lyozma asar o‘z davri badiiy va adabiy durdonalaridan biri ekanligi, uni Boburning nabirasi, imperator Akbar 1589-yilda chig‘atoy turkiysidan fors tiliga tarjima qildirgani va ushbu rasmi, miniatyurali nusxa 1590-1593-yillarda tegishli ekanqa haqida ma‘lumot beriladi.

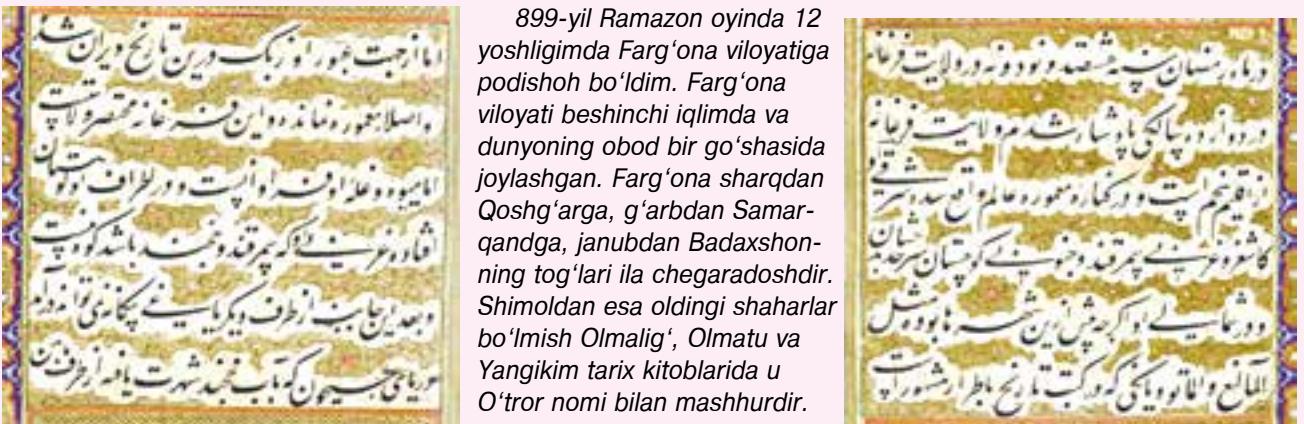
Ichki oldindugova va forzatsda Britaniya muzeining shtempleri majjud bo‘lib, qo‘lyozma bu yerda 1974-yilgacha saqlanganligi qayd etilgan. Qo‘lyozmaning oxirgi 51-sahifasida 3714 inventar raqami qayd etilgan, quyiroyda esa 1889 raqami yozilgan. Shunga ko‘ra, qo‘lyozma muzeys tasarrufiga 1889-yilda kiritilganligi haqidagi xulosa qilish mumkin. Uning keyingi taqdiri haqidagi esa biror ma‘lumot topmadik.

Tafsilotlarning davomini ham aynan tarjima qilib kelitiramiz: “Bobur qo‘rmas jangchi (e’tibor qiling): ayanan “jangchi” deyilgan, “sarkarda” emas – maulifilar” va zukko davlat arbobi, shuning bilan birga, madaniyatli, a’lo didli shoir hamda nasr ustasi edi. Uning “Esdaliklar”i tarixiy voqe-a-hodisalar, inson tabiatini sohasidagi kuzatishlar, madaniyat va Markaziy Osiyo hamda Hindiston topografiysi, bog‘dorchiligi va boshqa juda ko‘p ma‘lumotlarga nihoyatda boy”.

Shundan so‘ng bevosita qo‘lyozma sahifalari haqidagi ma‘lumotlar beriladi, ya’ni “Bu original va nihoyatda nafis bezatilgan muvoziy. Buyuk Mo‘g‘ullarning qimmatli qo‘lyozma asarlari juda kam miqdorda saqlangan. Ushbu qo‘lyozma fors tilida yozilgan bo‘lib, o‘ngdan chagpa qarab o‘qiladi va qatlamlari kitob nihoyasidan boshlanadi”.

Qo‘lyozmaga yozilgan qisqa tavsiyidan ma‘lum bo‘ladi, uni o‘rganib, o‘ziga tegishli kitob xazinasi katalogiga kiritigan shaxs turkiy xalqlar, xususan, temuriylar tarixi haqida umumiyyat ma‘lumotlarga qarab qo‘lyozma asarlari juda kam miqdorda saqlangan. Ushbu qo‘lyozma fors tilida yozilgan bo‘lib, o‘ngdan chagpa qarab o‘qiladi va qatlamlari kitob nihoyasidan boshlanadi”.

Quyida qo‘lyozma sahifalariagi matn va miniatyular bilan bevosita tanishish imkonini yaratish uchun sahifalar fotonusxasi e‘tiboringizga havola etiladi. Sahifalardagi forsyi matnini “Boburnoma”ning vatanimizda nashr etilgan so‘nggi nusxalaridan biri asosida o‘zbek tiliga qilin keltirdik. 32 sahifada joylashtirilgan forsyi tilida matnini o‘qish va tushunishda O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi Abu Rayhon Beruniy nomidagi Sharqshunoslik instituti katta ilmiy xodimi, tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori Komiljon Rahimov, Buxorodagi “Bahauddin Nasghband” jome‘ masjidining bosh imom-xatibi G‘ofurjon Razzoqov, Mir Arab o‘ta maxsus isloni bilim yurtining mudarisi Ahmad Mag‘furiy va magistrant Jamol Mavlonov bevosita ishtirot etishdi.

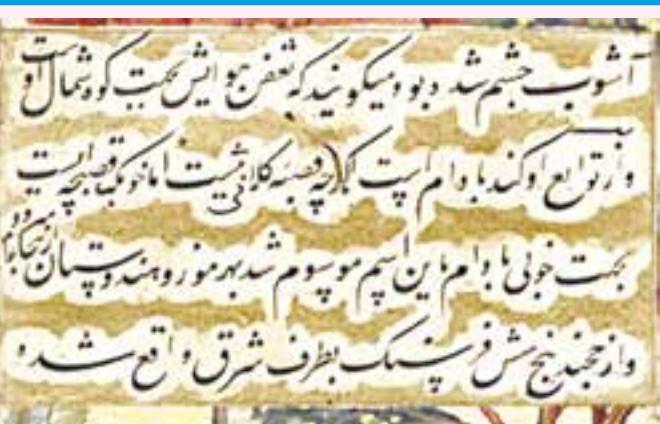

Ammo O‘zbek (mo‘g‘ul) tarixi davomida (yuqoridagi shaharlar) vayrona bo‘lgan va aslo tiklanmagan. Shu sabab Farg‘ona kichkina viloyat bo‘lib qoldi. Ammo mevalari va g‘allasi ko‘pdir. Uning atrofida tog‘ tizmalari bor. Uning g‘arbida Samarqand va Xo‘jand bo‘lib, u tomonlarda tog‘ yo‘q. Boshqa tomonidan (ya’ni sharq tomonidan) begonalar dushmanlar kira olmaydi. Sayyun daryosi Xo‘jand suvi deb shuhrat topgan (“Boburnoma”, 5-bet).

...Aytadilarki, uning havosi buzulishi shimalidagi tog‘ sababi. Shuning uchun ko‘z (bezgagi) og‘rig‘ ko‘p bo‘ladi va unga tegishli tumanlardan (yana) biri Kandibodom. Katta tuman bo‘lmasa-da, ammo yaxshigina qishloqchadir. (O’sha yerning) bodomi yaxshi bo‘lgani uchun bu (Konibodom) nom berilgan. Hurnuz va Hindistonga shu yerdan (u yerning) bodomi olib borilardi. (U joy) Xo‘jandan 5-6 farsax sharqiy tomon uzoqlikda joylashtgan (“Boburnoma”, 8-bet).

Mujallada hammasi bo‘lib 38 ta miniatyura joylashtirilgan va ularga “Boburnoma” dan sharhlar keltirilgan. Qo‘lyozmaning 311-sahifasida joylashtirilgan miniatyura Sarojan nomli rassom qalamiga mansub bo‘lib, bir daraxt tasviri va tavsiyidan iborat:

Xullas, ushbu ajoyib qo‘lyozma asar va u haqidagi ma‘lumotlarni qo‘lga kiritish hamda uni muxlislarga taqdim etish maqsadga muvoziq bo‘ladi.

Dilorom SALOHIY,
Samarqand davlat chet tillar instituti Yaqin Sharq tillari
kafedrasini professori, filologiya fanlari doktori.

14-FEVRAL

Kolmuhammad NURULLAYEV – (1954-2006) Urgut tumanida tug‘ilgan. Jurnalist va jamoatchi, “Mehnat-shuhrati” ordeni sohibi.

Akmal ORTIQOV – 1935-yilda Kattaqo‘rg‘on tumanida tug‘ilgan. Fizika-matematika fanlari doktori.

Aktam XOLMANOV – 1964-yilda Past Darg‘om tumanı Burganli qishlog‘ida tug‘ilgan. Fizika-matematika fanlari doktori, professor.

O‘ral ZIYOYEV – 1963-yilda Oqdaryo tumanida tug‘ilgan. Yunon-rum kurashi bo‘yicha sport ustasi. II-darajali “Sog‘lom avlod uchun” ordeni sohibi. O‘zbekistonda xizmat ko‘rsatgan sport ustozisi.

MUASSIS: Samarqand viloyati hokimligi

Bosh muharrir: Farmon TOSHEV

Gazeta O‘zbekiston matbuot va axborot agentligining Samarqand viloyat boshqarmasida 2012-yil 30-martda 09-01 raqam bilan ro‘yxatga olingan. Nashr 100. Indeks 438. 16 649 nusxada chop etildi. Buyurtma 79. Hajmi 2 bosma taboq, bichimi A-2

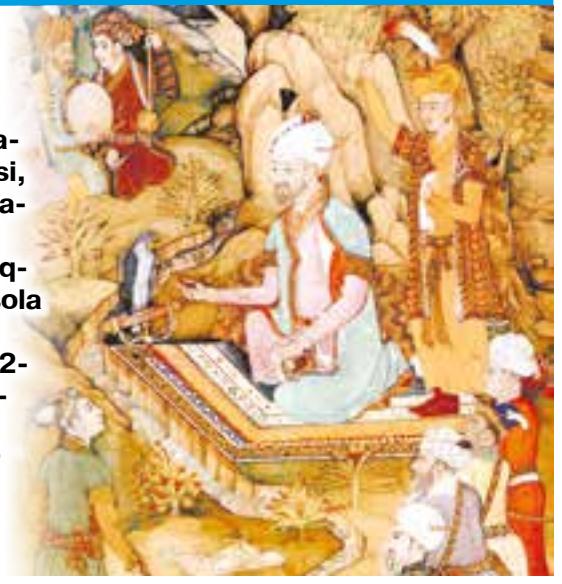
Gazeta haftaning seshanba, payshanba va shanba kunlari chiqadi.

QABULXONA: (66) 233-91-51, **REKLAMA VA E‘LONLAR:** (66) 233-91-56

BO‘LIMLAR: (66) 233-91-57, 233-91-58, 233-91-59, 233-91-61

MANZILIMIZ: 140100, Samarqand shahri, Ulug‘ Tursunov ko‘chasi, 80-uy, Matbuot uyi.

Zahiriddin Muhammad Bobur o‘z adabiy merosida tarbiya masalasiga alohida urg‘u bergan. Inson kamoloti, uning tarbiyasi, xususan, farzand tarbiyasi har doim ijodkorning diqqat-markazida bo‘lgan. Bobur farzandlarini, ayniqsa, o‘g‘illarini davlat boshqaruvi, harva zakot sohasidagi ishlarga tayyorlash maqsadida ularga og‘zaki nasihatlar berib, “Mubayin” nomli risola yozgan. Jumladan, “Boburnoma”da farzandlariga maktublar yo‘llab, nasihatlar qilgan. Ana shu maktublardan ikkitasi 1992-yil Bobur merosini o‘rganish, rag‘batlantirish va muvoqiflash-tirish maqsadida Andijon shahrida tuzilgan Bobur nomidagi xalqaro jamg‘arma faoliyati natijasida aniqlangan. Maktublar Boburning katta o‘g‘li Nasiriddin Muhammad Humoyunga va ikkinchi o‘g‘li Komron Mirzolarga yo‘llangan. Amмо mazkr maktublar “Boburnoma”ga kirmagan.

Uning manglayiga “yuksak fazilatli inson” deb bitilgan

Boburning Humoyunga yozgan muxtasar maktubi “maxfiy vasiyatnomasi” vakili ekanligi ma‘lum. Ammo bu haqiqat albatto, XIII asr ingliz shabkatli qasabiga tegishli na “mirzo”, rutbasiga ko‘ra na “podshoh” so‘zleri ham qo‘llanilmagan va u “Buyuk sarkarda” emas, balki “jangchi” deb qayd etiladi. Bundan tashqari, bibliograf Ushbu “Esdaliklar” o‘z davri badiiy va adabiy shchedrevi” (aynani: artistic and literary masterpiece), ya’ni nodir namunalari ekanligini qayd etar ekan, ham badiiy, ham adabiy so‘zlarining ma‘nosini bir ekanligiga e‘tibor qilmaydi. Har holda biz ushbu matnni birilmiy tadqiqotchi qoya olimning qaydari, deb emas, balki muzeys eksponatlarini bibliografiyasini tuzuvchi biror texnik xodimning ma‘lumoti, deb tushundik. Tariximizdan bexabar bibliografining e‘tiborsiz qaydlari buyuk bobokalonimizning nabirisini Aksarbob shamonidan bigzacha yetib kelgan nodir va niyoyatda chiroliy qo‘lyozmaning tarixiy, ilmiy va madaniy qimmatiga mutlaqo daxil qilmaydi va uni vatandoshlarimizga yetkazish mas‘uliyatini yuklaydi.

Mualif har bir maktubida uning yozilgan vaqtiga va qaysi joy bilan bog‘liqligiga e‘tibor qaratadi. Masalan, Humoyuning Hindiston bilan bog‘liq faoliyatini nazarda tutib, o‘g‘iga nasihat qilar ekan, ijtimoiy-siyosiy qarashlar, davlat boshqaruvi usullari, diniy mazhab va e‘tiqdolgara, urf-oddatlarga bo‘lgan munosabatlarda odillik bilan hukm chiqarish haqida quyidagi lan bayon etadi: “...Har bir mazhabga pok qalb bilan qaragin, har bir mazhab va tariqatiga adaptol bo‘l. Xususian, sigirni qurban qilishda saqlanginki, bu Hindistoning qalb ardog‘i va bu viloyat ahli podshoga yaxshii nazar bilan bog‘lanadi. Podshoh farmoniga bo‘ysungan xalqni xarob qilмагин. Adolatni ixtiyor qilgin. Shunda shoh raiyatdin, raiyat shohdin xotirjam bo‘ladi. Turli e‘tiqdodagi xalqlarni teng tutginki, shunda saltanat turli tashvishlardan xoli bo‘ladi”.

Bobur podshoh va raiyat o‘rtasidagi nozik jihat – ularning e‘tiqodi bilan bog‘liq masalaga ham alohida urg‘u beradi. Bunga sabab, Bobur turli din va e‘tiqdodagi xalqni demokratik boshqaruvining orgali birlashish, ularning inoqligini ta‘minlash mumkinligini chuqr anglaydi. U inson hayotiga tajovuz qiluvchi turli xurofotlarga (masalan, xotin kishini marhum turmush o‘rtog‘i jasadiga qo‘shib yozish) tish-

tirnog‘i bilan qarshi bo‘lsa-da, lekin diniy e‘tiqdod nuqtai nazardan qadrlanadigan tushunchalar (masalan, hindlarning sigirni muqadas deb biliishlari)ni inkor etmaydi. Bu bilan millatlararo totuvlikni ta‘minlaydi, adolatni “podshoh va raiyat” o‘rtasida ko‘prik, deb biladi.

Bobur maktublarida farzandlariga mehr-muhabbatlari otaning siyosi gavdalaniadi. Buna ayniqsa, ikkinchi o‘g‘li Komron Mirzoga yo‘llagan “Nasihatnomasi” deb nomlanuvchi maktubidagi “Dono, qadri va saodatli farzand Muhammad Komron bahodirga” kabi e‘tiroflardan sezish mumkin. Muktoba jimjimador, maqtoz mazmuniadi lutflar yo‘q emas. Ular balandparvoz ruyhati emas, balki Boburning farzandlariga muhabbatini namoyon etadi. Bunday lutf va jumlalar orqali ogholikda da‘vat, tahsil, pand-nasihat, ota-onaga hurmat, haqiqatga tik boqa bilish, do‘st tashashda adashmaslik, elga dilxohlik, amir-beklarni to‘g‘ri tanlay bilish, xalqqa ishonch, ulama va fuzolalarin hurnatini joyiga qo‘yish kabilasi xususida nasihat qilinadi: “Turk ulusidin ota-onasi si qo‘l ochgan, onasi to‘y boshlagan tartib-intizomli kishilar borkim, ularning otalari ota-onamiga xizmat qilib, jon nisoy aylab, issiq-sovuq, safar va o‘troqda birga bo‘lib, bir lazha ham bini tashlab ketishmagan. ularning xizmati shoyista, pand-nasihatlari jo‘yalik. Ular orasidan so‘rab-surushtirib, dargohingga yo‘l berib, o‘zingaga yaqin olib yur, g‘ofil bo‘mag‘aysen”.

Munosib farzand ota-onasi olamdan o‘tgach, ularga do‘st va qadrondan bo‘lgan, yordam bergan kishilar bilan yaqin bo‘lishi, ulardan xabar olishi, ularga yordam qo‘lini cho‘zishi, ular holdidan xabardon bo‘lishi lozim. Bu haqda hadislar ham mavjud. Boburning yuqorida tajovuz qiluvchi turli xurofotlarga (masalan, xotin kishini marhum turmush o‘rtog‘i jasadiga qo‘shib yozish) tish-

sonlarni o‘ziga yaqin tutgan kishi to‘g‘ri do‘sot tanlay biladi. Chunki uning yonida “ota-onamiga xizmat qilib, jon nisoy aylagan” kimsalar borki, doimo to‘g‘ri yo‘la boshlaydilar.

Bobur Komron Mirzoga yo‘llagan maktubida Xoja Hofiz, Shayx Sa‘diy, Mavlon Jomiyning forsiy baytlaridan, xalq maqollaridan unumli foydalangan. Masalan, Bobur Komron Mirza afrodida munosib insonlar joy olnaq‘i kerakligini nazarda tutib, shunday yozadi: “Elga yaxshi so‘z atib, dilxoh bo‘lib, iste‘dodi muammal insonlar bilan hamdam bo‘lgaysen. Tag‘in: nojins, zoti past kimsalarga har qancha yoqimtoq va qobiliyatli bo‘lsalar ham taribat qilib, mammalakatri idora qilishga imdad bermagaysem... Hazrati Mavlon Jomiyin bu qit‘a shoyon bo‘lubtir.

Harki nokas buvad dar aslu sirish, Munqalib natavon kardan, ey jigar. Sagmagasro agar kuni qalub, Qalbe u g‘ayre sagmagas nashavad.

Mazmuni: Har kini asli nokas bo‘lib yaralsal, jigar, uni tuzatib bo‘lmaydi. Itchivin (sagmagasni) harchand o‘zgartirganda ham, uning qalbi itchivin (sagmagas) bo‘lib qolaverdi”.

Fikrimizcha, Bobur Komron Mirzoga xat yozar ekan, uning adabiyotga qiziqishi va nodir qibiliyatini nazarda tutib, ulug‘ ijdokkorlarga murojaat qiladi va nasihatlarining ta’sir kuchini oshiradi. Boburning boshqa asarlaridagi kabi o‘z farzandlariga yo‘llagan muallif ham naviy dunyosining teranligi, shuningdek, mehribon va g‘amxo‘r ota qalbi, kuchli davlat arbobi, bobosi Temurga munosib avlod qiyofasi namoyon bo‘lgan. Bir so‘z bilan aytganda, ingliz tarixchisi Eduard Xolden e‘tirof etganidek, “U (Boburning) manglayiga yuksak fazilatli inson deb bitib qo‘yligan” va bu uning adabiy-ilmiy merosida, maktublarida ham o‘z tasdig‘ini topgan.

Gulsanam XOLIQULOVA,
filologiya fanlari nomzodi,
doktorant.

Ahbob, yig‘ ilmoqni farog‘at tutungiz...

Bobur g‘azal, qit‘a, tuyuq, fard janrlari qatori ruboiyda ham barakali ijod qildi. Uning ruboiylaridagi dilni o‘rtovchi nozik lirik kechinmalar, samimiy tuyg‘ular, yurt sog‘inchiligi, hijron o‘quvchi qalbini larzaga soladi. Bobur ruboiylarining tili sodda, xalqchil bo‘lib, hayotdagi voqeahodisalar odamlar o‘rtasidagi munosabatlarga umumlashmalar baxsh etadi.

Ahbob, yig‘ ilmoqni farog‘at tutungiz,
Jamiyatning borini davlat tutungiz.
Chun gardishi charx bu durur, tengri uchun,
Bir-birni necha kuni g‘animat tutungiz.

Yoki
Yod etmas kishini g‘urbatda kishi,
Shod etmas emish ko‘ngulni mehnatda kishi,
Ko‘ngulm bu g‘ariblikda shod o‘lmadi, oh,
G‘urbatda sevinmas emish, albatta, kishi.
Ruwoi Yaqin va O‘rta Sharq xalqlari adabiyotida yuksak mavqega ega bo‘lib, uning ravnaqida Alisher Navoiy, Ruda-

kiy, Umar Xayom, Jomiy kabi xassos allomalarining hissasi katta bo‘lgan. Bobur esa bu janri o‘ziga xos yangi g‘oya va ohanglar bilan boyitdi.

Boburni burun mahrami asror etding,
Vaslingga berib yo‘l, o‘zungga yor etding,
Oxir bording, dog‘i ani zor etding,
Hijron alami bila giriftor etding.

Yoki
Ko‘ngli tilagan murodig‘a yetsa kishi,
Yo barcha murodлarni tark etsa kishi,
Bu ikki ish mayyasar o‘lmasa olamda,
Boshini olib bir sorig‘a ketsa kishi.
Boburning bu kabi ruwoylari aksariyatida shoir shaxsiyatini, kayfiyatini va Vatandan olisdagisi sarguzashlari uzvli bog‘liqlikda, dard bilan yaratilganini ko‘ramiz. Shoirning iqtidori shundaki, u shaxsini his-tuyg‘ulari, kechinmalar